

[Udenrigsministeren]

sådan politisk og økonomisk omstrukturering, at der på en markedsøkonomisk basis bliver mulighed for økonomisk vækst og åben international samhandel.

Dansk eksport til *de central- og østeuropæiske lande* viste en vækst på 18,8 pct i 1990. Omstillingsprocessen har resulteret i større økonomiske problemer i flere af landene, men på noget længere sigt kan dette nye nærmarked få øget betydning for dansk eksport. I omstillingsperioden vil leverancer til projekter finansieret af EF, Verdensbanken, Den Europæiske Bank for Genopbygning og Udvikling samt nationale midler udgøre et interessant marked for danske eksportører. Der er i kapitel 9 givet en særlig detaljeret redegørelse for markedsmulighederne i Sovjetunionen og Central- og Østeuropa.

6. Eksportens sammensætning

Eksporten af industriprodukter, der udgør knap 70 pct. af den samlede vareeksport, steg i 1990 med 5 pct. i løbende priser. Blandt eksporten af forbrugsvarer var det især eksportindtjeningen fra møbler og tekstil og beklædning, som viste fremgang. Blandt investeringsgoder steg eksporten af maskiner og instrumenter med 5 pct., svarende til en stigning i eksportindtjeningen på 2,5 mia. kr. Herudover steg eksporten af medicinske og farmaceutiske produkter samt industrielt forarbejdede landbrugs- og fiskeprodukter. Det er karakteristisk, at fremgangen i indtjeningen fra industrieksporten har været på såvel højvækstmarkeder som lavvækstmarkeder i verdenshandelen.

Landbrugseksportens andel af den samlede eksport er fortsat aftagende. Den samlede landbrugseksport steg i 1990 med godt 2 pct., dækkende over et fald i eksporten af animalske landbrugsprodukter og kød- og mælkekonserves samt en kraftig stigning i eksporten af vegetabiliske landbrugsprodukter.

Eksporten af tjenesteydelser har over en årrække vist en kraftigere stigning end den danske vareeksport og steg således med godt 10 pct. i 1990. Søtransporten viste i 1990 en fortsat stigning og nåede op på en nettovalutaindtjening på godt 6 mia. kr. Ligeledes viste turistindtjeningen en betydelig fremgang, som har betydet en markant forbedring af turistbalancen, og underskuddet er nu indsnævret til ca. 2,2 mia. kr. Eksportindtjeningen fra øvrige varer og tjenester, som bl.a. omfatter rådgivnings-

virksomhed, landtransport og finansielle tjenesteydelser, viste ligeledes betydelig vækst i 1990, således at det samlede overskud beløb sig til godt 18 mia. kr. Trods den stigende betydning af tjenesteeksporten har Danmark imidlertid ikke været i stand til at fastholde sin andel af det voksende internationale marked for tjenesteydelser.

7. De internationale handelsforhandlinger. Uruguayrunden

Udfaldet af GATT's 8. multilaterale forhandlingsrunde, Uruguayrunden, har stor betydning for de fremtidige danske eksportmuligheder. I forhandlingerne tilstræbes der større global frihandel, dels ved fjernelse af told og ikketoldmæssige handelshindringer, dels ved liberaliseringer i udvekslingen af tjenesteydelser, investeringer og intellektuel ejendomsret.

Afslutningen af Uruguayrunden med et vellykket, afbalanceret resultat, der indebærer en substantiel liberalisering af handelen med varer og tjenester, vil være af stor betydning for dansk eksport og særligt for den del af eksporten, der går til oversøiske markeder.

8. Offentlige styrelses eksportaktiviteter

En bred kreds af offentlige styrelser har i 1990 på forskellig vis bidraget til at fremme dansk eksport. I en række tilfælde er der fra disse styrelser ydet et særligt informationsarbejde over for de private eksportører, ligesom der har været arrangeret udstillinger og markedsfremstød. Visse styrelser har også gennemført egentlig systemeksport, og ikke mindst det østeuropæiske marked har været af interesse for denne eksportform i 1990.

Regeringens handlingsplan af 22. september 1989 til støtte for reformprocessen i Central- og Østeuropa havde bl.a. til formål at yde støtte til den økonomiske omstrukturering og fremme af samhandelen og det teknologiske samarbejde med de pågældende lande.

Til gennemførelse af den danske handlingsplan blev der etableret en rammebevilling på 300 mio. kr. over 3 år, som for størstedelens vedkommende anvendes til finansiering af en Investeringsfond for Østlandene (IØ-fonden) og Østlandepuljen. Endvidere blev der oprettet en investeringsgarantiordning dækkende Østlandene med en garantikapital på 1 mia. kr. Hertil kommer, at der nu er fremsat lovforslag